

کتاب برگزیده نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم / ۱۳۹۰
کتاب برگزیده جشنواره بین‌المللی پژوهش فرهنگی سال / ۱۳۹۰
کتاب برگزیده همایش ملی و جایزه ادبی علامه سیدجعفر شهیدی / ۱۳۹۱

موضوع:

اندیشه سیاسی: ۱۳۱ (سیاسی - اجتماعی: ۳۱۵)

گروه مخاطب:

- تخصص: (درب و اندیشه جوان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۴۹

مسلسل انتشار (چاپ اول و باز چاپ): ۶۹,۸۷

کتاب های دکتر احمد بهشتی: ۲۷

بهشتی، احمد، ۱۳۱۴ -

اندیشه سیاسی - تربیتی علوی در کلمات قصار نهج البلاغه (اشاره: احمد بهشتی، قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۶ -

ج. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۴۹۴، کتابهای دکتر احمد بهشتی: ۲۷) (مؤسسه سیاسی: ۳۱۵، اندیشه سیاسی: ۱۳۱)
(ج. ۱۱) - ۱۸۹۸ - ۰۹ - ۰۲ - ISBN 978-964-548-203-9 (دوره ۹ - ۲۰۱۳ - ۲۰۱۴) - ISBN 978-964-548-203-9

فهرست نویسی براساس اطلاعات قیام.

فهرست نویسی بر اساس جلد یازدهم: ۱۳۹۷.

ص. ع. به انگلیسی: Ayatollah Ahmad Beheshti, Alavi Political-Educative Thought in Aphorisms
of Nahj ul-Balagh

کتابنامه.

مجلدات: ج. ۱۱، حکمت‌های ۱۰۱ - ۲۲۱ -

۱. علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - کلمات قصار - نقد و تفسیر. ۲. علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - نهج البلاغه - نقد و تفسیر. ۳. علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - سیاست و حکومت. ۴. اسلام و سیاست. الف. علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. برگزیده، شرح. ب. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان. د. عنوان: نهج البلاغه. برگزیده، شرح.

۲۹۷ / ۹۵۱۵

۸ الف ۹ ب / ۰۲۳ / BP ۳۸

شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۴۶۸۰۳

۱۳۹۷

اندیشه سیاسی - تربیتی علوی
در کلمات قصار نهج البلاغه

حکمت‌های ۱۰۱ - ۲۲۱

جلد یازدهم

آیه‌الله احمد بهشتی

بوستان کتاب
۱۳۹۷

بُستانِ کتب

اندیشه سیاسی - تئوری و عمل در کلمات قصار نهج البلاغه / ج ۱۱

حکمت‌های ۱۰۱ - ۲۰۰

• نویسنده: آیه‌الله احمد بهشتی

• ناشر: مؤسسه بوستان کتب

(مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

• لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتب

• نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷ • شمارگان: ۱۰۰۰ • بهای: ۵۶۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفائی)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۳۷۷۰۲۱۵۵ - ۳۷۲۲۱۵۲، فاکس: ۳۷۷۳۳۲۲۶

♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)

♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۹۶۹۸۷۸

♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۲۰۶۷۲

♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰

♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۲۳۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، یا ارسال شماره همراه خود به ۳۷۲۲۱۵۵ - ۱۰۰۰ یا ارسال درخواست به

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با قدرتی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب و سرویراستار: ابوالفضل طریقتدار • ویراستار: محدثه حقیقی • چکیده عربی: سهیله خانلی • چکیده انگلیسی: مریم خانلی • فنی: مسکلفی محفوظی • حروفنگار: طاهره احسنی‌نما • اصلاحات حروفنگاری: حسین محمدی • صفحه‌آرایی: سیمین ملازاده و احمد مؤتمنی • نمونه‌خوانی و کنترل فنی: صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی منش • کنترل نمونه‌خوانی: محمدجواد مصطفوی • کارشناس طراحی و گرافیک و طراحی جلد: مسعود نجابتی • اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی

رئیس مؤسسه
محباب‌الله انصاری

فهرست مطالب

۴۱		مقدمه
۴۷		حکمت ۱۰۱: حنی با نیت بدلی
۴۸		شأن صدور
۵۱		یک حکمت و دو فرار
۵۱		فراز اول
۵۱		۱. پاداش اخروی
۵۲		۲. سبک زندگی
۵۲		فراز دوم
۵۲		مطلب اول
۵۳		مطلب دوم
۵۳		۱. باج گیر
۵۴		۲. جاسوس
۵۴		۳. پلیس
۵۴		۴. صاحب تار و طنبور
۵۵		۵. صاحب طبل
۵۶		حکمت ۱۰۲: رعایت احکام الهی «ان الله افترض علیکم...»
۵۶		رعایت احکام الهی

- ۵۶ شأن صدور
- ۵۸ تضييع واجبات، ممنوع!
- ۵۸ عبور از مرزهای الهی ممنوع!
- ۵۸ هتک محرمات الهی ممنوع!
- ۵۹ به تکلف افتادن ممنوع!
- ۶۱ حکمت ۱۰۳: عواقب دین‌گریزی «لا یتروک الناس»
- ۶۱ عواقب دین‌گریزی
- ۶۱ شأن صدور
- ۶۲ ۱. خردورزی
- ۶۳ ۲. سفاکت
- ۶۵ حکمت ۱۰۴: عالم بی علم، عالم بی عمل
- ۶۵ شأن صدور
- ۶۶ جهل عالم‌کش
- ۶۷ علم بی فایده!
- ۶۸ داستان عبدالله بن مقفع
- ۶۹ مقایسه
- ۷۰ حکمت ۱۰۵: شگفتی‌های قلب (لَقَدْ عَلَّقُ...)
- ۷۱ شأن صدور
- ۷۱ شگفتی‌های قلب
- ۷۳ جایگاه حکمت و اضداد آن
- ۷۳ بررسی پیامدها
- ۷۳ ۱. طمع و حرص، پیامدهای امید
- ۷۴ ۲. تأسف و اندوه، پیامد نومیدی
- ۷۵ ۳. انتقام‌جویی، پیامد خشم
- ۷۶ ۴. ترک خویشنداری، پیامد رضا
- ۷۷ ۵. پرهیز، پیامد ترس
- ۷۸ ۶. غفلت، پیامد گشایش
- ۸۰ ۷. ناشکیبایی، پیامد مصیبت

۸۰	۸. طغیان و سرکشی، پیامد ثروت
۸۱	۹. گرفتاری بلا، پیامد فقر
۸۱	۱۰. ناتوانی و بیماری، پیامد گرسنگی و سیری
۸۲	۱۱. عواقب افراط و تفریط
۸۴	حکمت ۱۰۶: جایگاه اهل بیت
۸۴	شان صدور
۸۵	نمرقه میان
۸۶	جبر و کندی روی
۸۷	سخنی از
۸۹	حکمت ۱۰۷: شان مجری فرمان خدا
۸۹	شان صدور
۸۹	یک صفا و یک کبرا
۹۰	توضیحی درباره صفا
۹۱	توضیحی پیرامون کبرا
۹۱	اوصاف مجری
۹۱	کلمه اول
۹۲	کلمه دوم
۹۲	کلمه سوم
۹۴	حکمت ۱۰۸: عشق علی و پایمردی
۹۴	شان صدور
۹۵	ارمغان ایمان
۹۷	سهل بن حنیف کیست؟
۹۸	فقر عارف
۹۹	تشیع و فقر إلى الله
۹۹	داوری
۱۰۰	فقر مذموم و محمود
۱۰۲	حکمت ۱۰۹: هجده نکته اخلاقی و تربیتی
۱۰۳	شان صدور

- ۱۰۳ اخلاق و حکمت نظری
- ۱۰۴ ۱. عقل، بهترین ثروت
- ۱۰۵ ۲. وحشت خودپسندی
- ۱۰۵ ۳. تدبیر، تجلی عقلانیت
- ۱۰۶ ۴. تقوا و کرامت
- ۱۰۶ ۵. نیکوترین همدم
- ۱۰۷ ۶. ادب، بهترین میراث
- ۱۰۸ ۷. وفیق، اولین راهبر
- ۱۰۹ ۸. عمل صالح، بهترین ثمرات
- ۱۱۰ ۹. پاداش الهی، بهتر، سود
- ۱۱۱ ۱۰. پرهیز از شبهه، بهترین پاریزی
- ۱۱۱ ۱۱. زهد از حرام، بهترین عادت
- ۱۱۲ ۱۲. تفکر، بهترین دانش
- ۱۱۳ ۱۳. ادای واجبات، بهترین عبادت
- ۱۱۳ ۱۴. حیا و صبر، بهترین ایمان
- ۱۱۴ ۱۵. تواضع، بهترین کمال
- ۱۱۵ ۱۶. دانش، بهترین شرافت
- ۱۱۵ ۱۷. یردباری، برترین عزت
- ۱۱۶ ۱۸. مشورت، بهترین پشتیبان
- ۱۱۷ حکمت ۱۱۰: بدبینی و خوشبینی نابجا
- ۱۱۷ شأن صدور
- ۱۱۷ روایتی از پیامبر اعظم (ص)
- ۱۱۸ ستم به مردم
- ۱۱۹ خودفریبی
- ۱۲۲ حکمت ۱۱۱: گذر عمر
- ۱۲۲ شأن صدور
- ۱۲۳ سه ویژگی برای مردم دنیا
- ۱۲۳ ۱. فنا در عین بقا

۱۲۳	۲. بیماری در عین تن‌درستی
۱۲۴	۳. کمین‌گاه مرگ
۱۲۵	حکمت ۱۱۲: اسباب آزمون
۱۲۵	شان صدور
۱۲۶	ورت آزمون
۱۲۶	اسباب آزمون
۱۲۷	۱. است
۱۲۸	۲. ریفتگی با برب برده‌بوشی
۱۲۸	۳. تعریف
۱۲۹	۴. سخت‌ترین نوع آزمون
۱۳۰	حکمت ۱۱۳: دام هلا
۱۳۰	شان صدور
۱۳۱	جاذبه و دافعه علوی
۱۳۱	تندروی برخی از دوستان و دشمنان
۱۳۲	حقیقت ناب، در میان دو باطل محض
۱۳۲	خلیفه استثنایی
۱۳۴	پیش‌گویی علوی
۱۳۵	قضیه فدک
۱۳۶	حکمت ۱۱۴: ضایع کردن فرصت
۱۳۶	شان صدور
۱۳۶	فرصت‌سازی
۱۳۷	فرصت‌سوزی
۱۳۹	حکمت ۱۱۵: ضرب‌المثلی برای دنیا
۱۳۹	شان صدور
۱۴۱	ضرب‌المثل و فواید آن
۱۴۱	دروغ‌نبودن ضرب‌المثل
۱۴۱	نهج‌البلاغه، ثالی قرآن
۱۴۲	نمونه‌هایی از امثال نهج‌البلاغه

۱۴۳	ظاهری فریبنده و باطنی کشنده
۱۴۴	مغرور غافل
۱۴۵	هشمنند عاقل
۱۴۶	حکمت ۱۱۶: سه مقایسه
۱۴۶	شان صدور
۱۴۷	روان‌شمار و جامع‌شناسی
۱۴۷	۱. بنی‌مخمر
۱۴۹	۲. بنی‌سیدشم
۱۴۹	الف) راندشی
۱۵۰	ب) بخراش
۱۵۰	ج) اکثریت
۱۵۱	د) نیرنگ‌بازترین
۱۵۱	ه) زشت‌ترین
۱۵۲	۳. بنی‌هاشم
۱۵۲	الف) سخی‌ترین
۱۵۳	ب) فداکارترین
۱۵۳	ج) فصیح‌ترین
۱۵۳	د) ناصح‌ترین
۱۵۴	ه) زیباترین
۱۵۵	حکمت ۱۱۷: ارزیابی اعمال
۱۵۵	شان صدور
۱۵۵	تفاوت اعمال
۱۵۷	زوال لذت و بقای ثبوت
۱۵۷	زوال زحمت و بقای لذت
۱۵۹	حکمت ۱۱۸: چرا غفلت؟!۱۴
۱۶۰	شان صدور
۱۶۰	مرگ برای همه
۱۶۱	حق و تکلیف برای همه!

۱۶۲	سفر بی بازگشت!
۱۶۳	میراث خواران بی رحم و بی آرم
۱۶۴	زهی پندار باطل!
۱۶۴	فراموشی بدفرجام!
۱۶۵	تیر بلا ترکش عالم هستی!
۱۶۶	ت‌های نُدگانه
۱۶۷	۱. خوار شمردن نفس
۱۶۸	۲. ک
۱۶۸	۳. یکی باطن
۱۶۹	۴. حس خلق
۱۶۹	۵. بخشش روی ما
۱۷۰	۶. خودداری از بیهوده‌گوید
۱۷۰	۷. دورکردن شر از مردم
۱۷۱	۸. در فراخنای سنت
۱۷۱	۹. دوری از بدعت
۱۷۳	حکمت ۱۱۹: فرق غیرت زن و مرد!
۱۷۳	شان صدور
۱۷۳	معنای غیرت
۱۷۴	غیرت زن، سبب کفر
۱۷۵	غیرت مرد، سبب ایمان
۱۷۶	چند روایت
۱۷۸	حکمت ۱۲۰: معرفی اسلام ناب
۱۷۸	شان صدور
۱۷۹	تعریف جامع و مانع
۸۱	ویژگی‌های اسلام ناب
۱۸۱	۱. تسلیم
۱۸۲	۲. یقین
۱۸۲	۳. تصدیق

۱۸۳	 ۴. اقرار
۱۸۴	 ۵. ادا
۱۸۴	 ۶. عمل
۱۸۶	 بلوف‌های کلامی!
۱۸۷	 حکمت ۱۲۱: تعجب امام علی از چند طایفه
۱۸۸	 شأن صدور
۱۸۸	 طوبی شگفت‌آور
۱۸۸	 ۱. بخدا
۱۸۹	 الف) شتاب از گنجی - راه فقر
۱۸۹	 ب) گریز از نیازی و مشورت
۱۹۰	 ج) زندگی فقیرانه
۱۹۰	 د) محاسبه اغتیا
۱۹۰	 ۲. متکبر
۱۹۱	 الف) حالت دیروز
۱۹۱	 ب) حالت فردا
۱۹۱	 ۳. شک‌کننده درباره خدا
۱۹۲	 ۴. فراموش‌کننده مرگ
۱۹۲	 ۵. منکر آخرت
۱۹۳	 ۶. آبادکننده دنیا
۱۹۴	 حکمت ۱۲۲: کوتاهی در عمل
۱۹۴	 شأن صدور
۱۹۵	 کوتاهی در عمل و اندوه
۱۹۵	 بی‌اعتنایی خدا
۱۹۷	 حکمت ۱۲۳: یک دستور بهداشتی
۱۹۷	 شأن صدور
۱۹۸	 چهار کلمه زیبا
۱۹۸	 کلمه اول
۱۹۹	 کلمه دوم

۱۹۹	کلمه سوم
۲۰۰	کلمه چهارم
۲۰۱	حکمت ۱۲۴: شناخت بزرگی خدا
۲۰۱	شان صدور
۲۰۱	یک قضیه ضروری و بدیهی
۲۰۴	حکمت ۱۲۵: سخنی با مردگان
۲۰۵	شان صدور
۲۰۵	دیار ایتا
۲۰۶	نمونه‌هایی از کلام و بیاد معصومین (ع)
۲۰۷	پنج خطاب غبارنگ
۲۰۸	آسیا به نوبت!
۲۰۸	گزارش علوی از سه واپستگ
۲۰۹	۱. در مورد خانه‌ها
۲۰۹	۲. در مورد همسران
۲۱۰	۳. در مورد اموال
۲۱۱	در عالم آخرت چه خبر؟!
۲۱۱	بهترین توشه
۲۱۳	حکمت ۱۲۶: توبیخ نکوهش‌گر دنیا!
۲۱۴	شان صدور
۲۱۵	نکوهش‌گر بی‌انصاف
۲۱۵	۱. در دام فریب
۲۱۶	۲. شیفته اباطیل
۲۱۶	هشت سؤال آموزنده
۲۱۷	۱. چرا فریفتگی و نکوهش
۲۱۷	۲. چرا جابه‌جایی مدعی و منکر
۲۱۸	۳. چرا تهمت ناروا؟!
۲۱۸	۴. چرا کودنی نا بجا؟!
۲۱۸	۵. چرا غافل از گور کهنه پدران؟!

۶. چرا فراموشی آرامگاه مادران؟! ۲۱۹
۷. چرا فراموشی بیماران؟! ۲۱۹
۸. چرا بی توجه به درمان‌ها؟! ۲۱۹
- بامداد نو میدی ۲۲۰
- بازسازی چهره دنیا با چهار نشانه ۲۲۰
۱. خانه صدق و راستی ۲۲۱
۲. خانه عفو و سلامت ۲۲۱
۳. خانه بی‌نیازی ۲۲۱
۴. خانه مهر و محبت ۲۲۲
- چهار نشانه دنیا ۲۲۲
۱. سجده‌گاه دستان ۲۲۲
۲. نمازخانه فرشتگان ۲۲۳
۳. فرودگاه وحی خدا ۲۲۳
۴. تجارت‌خانه اولیای خدا ۲۲۴
- دنیا محل کسب رحمت و جنت ۲۲۴
- سراینده آهنگ جدایی و نابودی ۲۲۴
- دنیای ترغیب و تهدید ۲۲۵
- هم نگویش گر، هم ستایش گر ۲۲۵
- خدمات سه گانه زیبا ۲۲۶
- خدمت اول ۲۲۶
- خدمت دوم ۲۲۷
- خدمت سوم ۲۲۸
- حکمت ۱۲۷: آهنگ بیداری! ۲۲۹
- شان صدور ۲۲۹
- فرشته مأمور ۲۲۹
۱. زادن برای مردن ۲۳۰
۲. انباشتن برای نابودشدن ۲۳۱
۳. ساختن برای ویران شدن ۲۳۲

۲۳۴	حکمت ۱۲۸: دنیا و مردم
۲۳۴	شان صدور
۲۳۴	گذرگاه، نه قرارگاه
۲۳۵	مردم‌شناسی علوی
۲۳۶	فروشنده خویشتن و هالک
۲۳۷	۲. خریدار خویشتن و ناجی
۲۳۸	حکمت ۱۲۹: بهت‌بن دوست
۲۳۸	شان صدور
۲۳۸	حالات، مگانده رست‌آزما
۲۳۹	۱. در هنگام گری
۲۴۰	۲. در هنگام عدم
۲۴۱	۳. پس از مرگ
۲۴۲	حکمت ۱۳۰: چهار پاداش برای چهار عمل
۲۴۲	شان صدور
۲۴۵	آثار چهار عمل ضایع‌نشدنی
۲۴۵	۱. فایده دعا
۲۴۶	۲. فایده توبه
۲۴۷	۳. فایده استغفار
۲۴۸	۴. فایده شکر
۲۵۰	حکمت ۱۳۱: فلسفه برخی از احکام الهی
۲۵۰	شان صدور
۲۵۰	ظاهر و باطن احکام
۲۵۱	۱. حقیقت نماز
۲۵۱	۲. روح حج
۲۵۳	۳. ماهیت روزه
۲۵۳	۴. جهاد ویژه زنان
۲۵۵	حکمت ۱۳۲: راهی برای نازل شدن روزی
۲۵۵	شان صدور

۲۵۶	توضیح
۲۵۶	تدبیر در فراز اول
۲۵۷	تدبیر در فراز دوم
۲۵۷	وسوسه شیطان
۲۵۹	حکمت ۱۳۳: روزی به اندازه نیاز
۲۵۹	شان صدور
۲۵۹	توضیح
۲۶۰	چند حد
۲۶۲	حکمت ۱۳۴: سه روز و سه نیازی
۲۶۲	شان صدور
۲۶۲	توضیح
۲۶۴	حکمت ۱۳۵: سه پیام حکیمانه
۲۶۴	شان صدور
۲۶۴	توضیح
۲۶۵	۱. عائله کم
۲۶۵	۲. دوست یابی و خردمندی
۲۶۶	۳. رابطه غصه و پیری
۲۶۷	حکمت ۱۳۶: صبر و مصیبت!
۲۶۷	شان صدور
۲۶۷	مصادیق مصیبت
۲۶۸	عطیه الهی
۲۶۹	بی تابی و تباهی عمل
۲۷۰	جزع و بی تابی
۲۷۱	حکمت ۱۳۷: روزه و شب زنده داری بیهوده!
۲۷۲	شان صدور
۲۷۲	روزه بی حاصل!
۲۷۴	شب زنده داری بی فایده!
۲۷۵	خواب و افطار خردمندان

۲۷۶	حکمت ۱۳۸: فایده صدقه و زکات و دعا
۲۷۶	شان صدور
۲۷۶	سه دستور سازنده
۲۷۷	۱. پاسداری ایمان
۲۷۸	۲. نگهداری اموال
۲۷۹	۳. دعا دفع کننده بلا
۲۸۲	حکمت ۱۳۹: اقسام مردم و ارزش دانش
۲۸۵	شان صدور
۲۸۵	مردم شناسی علمی
۲۸۶	فلسفه ذهن
۲۸۷	گروه های سه گانه
۲۸۷	۱. علمای ربانی
۲۸۸	۲. جویندگان و آموزندگان راه جات
۲۸۹	معرفی یک عالم ربانی
۲۹۱	خاطره ای از مؤلف
۲۹۲	۳. پشه گونه ها
۲۹۲	(الف) عدم استقلال
۲۹۳	(ب) حزب باد
۲۹۴	(ج) محرومیت از نور دانش
۲۹۵	(د) نداشتن پناهگاه
۲۹۶	علم بهتر است یا مال؟
۲۹۶	۱. علم نگهدار است یا مال؟
۲۹۷	۲. علم کاهش پذیر است یا مال؟
۲۹۷	۳. علم زوال پذیر است یا مال؟
۲۹۸	فواید علم حقیقی
۲۹۸	۱. دین و آیین مطاع
۲۹۹	۲. آموزگار طاعت و بندگی
۳۰۰	۳. نام نیکو

- ۳۰۱ ۴. حاکمیت
- ۳۰۱ فرق دانشمند و ثروتمند
- ۳۰۲ ۱. زنده‌های بی‌روح!
- ۳۰۳ ۲. زنده‌های حقیقی
- ۳۰۳ ۳. بهترین پادمان
- ۳۰۴ دانش بی‌روح و بی‌تجربگی!
- ۳۰۵ ۱. غاطبانی خوش و بی‌اعتبار!
- ۳۰۵ ۲. غلبه بر دل
- ۳۰۵ ۱. دادن این در خدمت دنیا
- ۳۰۶ ۲. فخر فریسی
- ۳۰۶ گروه دوم
- ۳۰۶ ۱. سرسپردگی بدون معرفت
- ۳۰۷ ۲. آمادگی برای پذیرش شبهه
- ۳۰۷ نه این و نه آن!
- ۳۰۸ معرفی دو گروه نایاب دیگر!
- ۳۰۸ ۱. سرسپردگان لذت و شهوت!
- ۳۰۹ ۲. آزمندان جمع مال و منال
- ۳۰۹ اوصاف مشترک
- ۳۰۹ ۱. ناشایستگی در پاسداری دین
- ۳۱۰ ۲. شباهت به حیوانات
- ۳۱۰ سوگواری برای علم
- ۳۱۱ یک مزده!
- ۳۱۱ حجت ظاهر یا پنهان!
- ۳۱۱ حکمت والای وجود ولی اعظم الهی
- ۳۱۲ چند تن و کجا!
- ۳۱۳ ۱. کمترین عدد
- ۳۱۴ ۲. پاسداران حقیقت!
- ۳۱۴ ۳. تعیین جانشین

۳۱۵	۴. برخورداری از حقیقت علم و بصیرت و یقین!
۳۱۵	۵. فرق آن‌ها با خوش‌گذران‌ها و جهال
۳۱۶	۶. بدن خاکی و روح آسمانی!
۳۱۷	جانشین خدا و داعیان دین
۳۱۷	آفسوس مشتاقانه
۳۱۸	اجازة بازگشت
۳۲۰	حکمت ۱۴۰: نبودن نصیحت آدمی در زیر زبان
۳۲۰	شان صدور
۳۲۰	شواهد آن
۳۲۲	هنر ستودنی
۳۲۳	دو خاطره!
۳۲۴	حکمت ۱۴۱: قدر خود را بداند
۳۲۴	شان صدور
۳۲۶	حکایت عالم وارسته و خودشناس
۳۲۷	حکمت ۱۴۲: چهل نکته اخلاقی
۳۲۹	شان صدور
۳۳۰	مروری بر عناوین
۳۳۰	۱. امیدواری بدون عمل، ممنوع!
۳۳۱	۲. تأخیر توبه ممنوع!
۳۳۱	۳. زهد ادعایی ممنوع!
۳۳۱	۴. سیری ناپذیری دنیاپرستان
۳۳۱	۵. قناعت‌گریزی دنیاپرستان
۳۳۲	۶. ناسپاسی
۳۳۲	۷. زیاده‌خواهی!
۳۳۳	۸. نهی ناپذیری!
۳۳۳	۹. فرماندهان نافرمان!
۳۳۴	۱۰. دوست بی‌خاصیت صالحان
۳۳۴	۱۱. دشمن بی‌خاصیت گنه‌کاران

۱۲. گنهکار مرگ گریز! ۳۳۴
۱۳. پشیمانی در حالت بیماری! ۳۳۵
۱۴. سرمستی در حال تن‌درستی! ۳۳۵
۱۵. غرور در زمان عاقبت ۳۳۶
۱۶. نومی‌دی در گرفتاری! ۳۳۶
۱۷. دعا در حال اضطرار! ۳۳۶
۱۸. غرور در سال اسایش ۳۳۷
۱۹. پندار من به گمان و بی‌اعتنایی به یقین ۳۳۷
۲۰. تسامح نسبت به بی‌جا ۳۳۷
۲۱. شادمانی و غم‌گری در حال بی‌نیازی ۳۳۷
۲۲. نومی‌دی و سست در حال پستی ۳۳۸
۲۳. کونا‌هی در عمل ۳۳۸
۲۴. مبالغه در سؤال ۳۳۸
۲۵. تعجیل در گناه و تأخیر توبه ۳۳۸
۲۶. تخلف از دین در روزگار محنت ۳۳۸
۲۷. عبرت‌ناپذیری ۳۳۹
۲۸. موعظه‌ناپذیری ۳۳۹
۲۹. ناهماهنگی گفتار و کردار ۳۳۹
۳۰. تلاش‌گری دنیوی و سهل‌انگاری اخروی ۳۳۹
۳۱. عدم تشخیص سود و زیان واقعی ۳۳۹
۳۲. ترس از مرگ و مسامحه ۳۴۰
۳۳. بزرگ‌انگاری و هیچ‌انگاری ۳۴۰
۳۴. سخت‌گیری و تسامح بی‌جا ۳۴۰
۳۵. گرایش به لهو و گریز از ذکر ۳۴۰
۳۶. پیروی اخلاق سودجویانه ۳۴۱
۳۷. ارشاد دیگران و اغوای خویشان ۳۴۱
۳۸. مطاع گنهکار ۳۴۱
۳۹. تمام‌ستان کم‌رسان ۳۴۱

۳۴۲	۴۰. ترس از مردم، نه خدا
۳۴۳	حکمت ۱۴۳: سرانجام تلخ یا شیرین
۳۴۳	شان صدور
۳۴۴	چرا سرانجام تلخ؟!
۳۴۴	اسب آغاز و فرجام
۳۴۶	حکمت ۱۴۴: فناپذیری
۳۴۶	شان صدور
۳۴۶	آموزه‌های عبرت
۳۴۷	چند روایت
۳۴۸	کندی اقبال و تأخیر در اقدام
۳۴۹	حکمت ۱۴۵: صبر و استقامت
۳۴۹	شان صدور
۳۴۹	دو دوست قدیم، دو یار ندیم
۳۵۰	صبر و مرور زمان
۳۵۱	نتایج درخشان شکست‌های پیامبر
۳۵۲	حکمت ۱۴۶: ارزش نیت
۳۵۲	شان صدور
۳۵۳	کیمیای رضا و محبت
۳۵۳	داستان جابر و عطیه
۳۵۶	آخرین وصیت جابر!
۳۵۷	ثبت دو گناه برای اهل باطل
۳۵۷	حکمت ۱۴۷: کدام عهد و پیمان؟!
۳۵۸	شان صدور
۳۵۹	اهمیت حفظ پیمان
۳۶۱	درس ماندگار
۳۶۲	حکمت ۱۴۸: وجوب اطاعت امام عدل
۳۶۲	شان صدور
۳۶۲	سخنی متصفانه از شارح حدیدی

۳۶۳	تذکر دو نکته
۳۶۴	دو فاجعه غم‌بار!
۳۶۵	حکمت ۱۴۹: اتمام حجت
۳۶۵	شان صدور
۳۶۵	هشدار!
۳۶۶	۱. فراهم بودن اسباب بصیرت
۳۶۶	۲. فراهم بودن اسباب هدایت
۳۶۷	۳. فراهم بودن اسباب شنوایی
۳۶۷	سخن بزرگان
۳۶۸	حکمت ۱۵۰: آیین هدایت
۳۶۸	شان صدور
۳۶۸	دو دستور مهم اخلاقی
۳۶۹	۱. به جای عتاب، احسان
۳۷۰	پاسخ نیکی
۳۷۰	۲. به جای بدی، انعام
۳۷۲	حکمت ۱۵۱: پرهیز از اسباب بدگمانی
۳۷۲	شان صدور
۳۷۲	درسی از پیامبر خاتم
۳۷۳	وصیتی از امام علی (ع)
۳۷۳	کثرت و تنوع اسباب تهمت
۳۷۵	حکمت ۱۵۲: عامل استبداد
۳۷۵	شان صدور
۳۷۵	انسان و خوی حیوانی
۳۷۶	داستان ابوالعلائی معری
۳۷۷	انسان و خوی ملکی
۳۷۸	دیدگاه «باید و نباید»
۳۷۸	تزکیه و ایمان
۳۷۹	عامل هلاک

۳۷۹	دیدگاه منفی
۳۸۰	نتیجه و سرانجام
۳۸۱	دیدگاه مثبت
۳۸۳	حکمت ۱۵۳: رازداری
۳۸۳	شان صدور
۳۸۳	رمن آل فرعون
۳۸۵	چند نکته لطیف
۳۸۶	حکمت ۵۴: موت
۳۸۶	شان صدور
۳۸۶	مقایسه فقر و مرگ
۳۸۷	بدترین نوع فقر!
۳۸۷	فقر و افتخار
۳۸۹	موت عارف
۳۸۹	تجلی کلام الهی در یک حدیث
۳۹۱	حکمت ۱۵۵: چرا بردگی؟
۳۹۱	شان صدور
۳۹۱	بررسی انگیزه
۳۹۲	دلیل اول
۳۹۲	دلیل دوم
۳۹۳	دلیل سوم
۳۹۴	حکمت ۱۵۶: نافرمانی در برابر آفریده یا آفریننده؟
۳۹۴	شان صدور
۳۹۴	توضیح
۳۹۶	توحید ناب و خالص
۳۹۶	اقسام کفر و شرک
۳۹۶	قسم اول
۳۹۶	قسم دوم
۳۹۷	قسم سوم

۳۹۷	شرک و توحید وهابی
۳۹۹	حکمت ۱۵۷: سرزنش روا و سرزنش ناروا
۳۹۹	شأن صدور
۳۹۹	یک بحث کلامی
۴۰۰	داستانی از قطب‌الدین شیرازی
۴۰۱	سخنی از شارح بحران
۴۰۳	حکمت ۱۵۸: زین و ودپسندی
۴۰۳	شأن صده
۴۰۳	پیامی از قرآن
۴۰۴	روایتی از امام دشتی
۴۰۴	چکامه سعدی
۴۰۵	پیامی از شیطان
۴۰۵	پاسخی دندان‌شکن به معاویه
۴۰۶	پاسخ یک سؤال
۴۰۷	سخن بزرگان
۴۰۹	حکمت ۱۵۹: دنیای فانی
۴۰۹	شأن صدور
۴۰۹	درسی از سالار شهیدان
۴۱۰	صیاد مرگ
۴۱۱	اندرزهایی درباره دنیا
۴۱۲	چکامه شاعران
۴۱۳	حکمت ۱۶۰: روشنی حقیقت برای اهل بصیرت
۴۱۳	شأن صدور
۴۱۳	مروری بر شرح حدیدی
۴۱۴	واژه صبح در قرآن
۴۱۶	صبح امید
۴۱۸	حکمت ۱۶۱: برتری ترک گناه از توبه
۴۱۸	شأن صدور

۴۱۸	پیش‌گیری و درمان
۴۱۹	آثار شوم گناه
۴۲۱	حکم عقل
۴۲۲	حکمت ۲: لقمه گلوگیر
۴۲۲	شأن صدور
۴۲۲	روایتی از عنوان بصری
۴۲۳	ادامه گفت‌وگو
۴۲۴	ریاضت اول
۴۲۵	ریاضت دوم
۴۲۵	ریاضت سوم
۴۲۶	ارائه راه و روش
۴۲۷	حکمت ۱۶۳: دشمنی با معصومین
۴۲۷	شأن صدور
۴۲۷	پاسخ یک سؤال
۴۲۸	نمونه‌ای از دشمنی جاهلان
۴۲۹	وظیفه ما
۴۳۱	حکمت ۱۶۴: ژرف‌اندیشی
۴۳۱	شأن صدور
۴۳۱	زبان تک‌روی
۴۳۲	هشدار به پژوهش‌گران
۴۳۲	یک مثال
۴۳۲	یک شرط لازم
۴۳۳	توصیه‌های دیگر
۴۳۳	دوراندیشی علوی
۴۳۶	حکمت ۱۶۵: نتیجه خشم در راه خدا
۴۳۶	شأن صدور
۴۳۶	فصاحت و بلاغت علوی
۴۳۷	وعده الهی

- ۴۳۸..... پیام امید
- ۴۳۹..... سرانجام اهل ایمان و عمل صالح
- ۴۴۱..... حکمت ۱۶۶: درمان ترس
- ۴۴۱..... شأن صدور
- ۴۴۱..... ترس سازنده
- ۴۴۲..... ترس بیهوده
- ۴۴۳..... درمان ترس
- ۴۴۴..... دامن یک غلام
- ۴۴۵..... تذکر پستگه
- ۴۴۶..... حکمت ۱۶۷: در افزایش سروری
- ۴۴۶..... شأن صدور
- ۴۴۶..... توصیه‌ای در قالب گزارش
- ۴۴۷..... سینه بیمار و منحرف
- ۴۴۸..... شرح صدر و معنای آن
- ۴۴۹..... فواید شرح صدر
- ۴۵۱..... حکمت ۱۶۸: راهی برای مبارزه با هتجارشکنی
- ۴۵۱..... شأن صدور
- ۴۵۱..... فلسفه کيفر و پاداش
- ۴۵۲..... قلّه‌نشینان معرفت و کمال
- ۴۵۳..... بهترین رهنمود
- ۴۵۴..... تکریم اخلاق‌مذازی
- ۴۵۵..... حکمت ۱۶۹: روش ریشه‌کن کردن بدی از دل‌ها
- ۴۵۵..... شأن صدور
- ۴۵۵..... رابطه دل‌ها
- ۴۵۶..... نخستین احتمال
- ۴۵۷..... احتمال دیگر
- ۴۵۸..... اهمیت باور مردم
- ۴۶۰..... حکمت ۱۷۰: پیامد لجبازی

۴۶۰		شان صدور
۴۶۰		صفات سلی مؤمن
۴۶۱		آثار لجاجت
۴۶۱		۱. فساد رأی
۴۶۲		۲. افتادن در دام گناه
۴۶۲		۳. پشیمانی
۴۶۲		۴. پیمان شک
۴۶۳		۵. سفت شدن در گروا، سلاکت
۴۶۳		۶. سرکشی و ریز
۴۶۳		اسباب لجاجت
۴۶۳		۱. جهل
۴۶۳		۲. منحرف بودن از راه راست
۴۶۴		۳. سرزنش بسیار
۴۶۴		۴. تعصب بی جا
۴۶۶		حکمت ۱۷۱: پیامد طمع
۴۶۶		شان صدور
۴۶۶		طمع مثبت و طمع منفی
۴۶۷		۱. طمع مثبت
۴۶۸		۳. طمع منفی
۴۶۹		چرا بردگی؟!؟
۴۷۰		حکمت ۱۷۲: پیامد کوتاه فکری و دوراندیشی
۴۷۰		شان صدور
۴۷۰		چرا پشیمانی؟!؟
۴۷۲		چرا ترک سلامت؟!؟
۴۷۳		صراط مستقیم
۴۷۴		حکمت ۱۷۳: سکوت بی جا و سخن جاهلانه
۴۷۴		شان صدور
۴۷۴		طیبة عقل

- ۴۷۵ سکوت بی جای آنس
- ۴۷۶ چرا نفرین؟!
- ۴۷۶ انحراف حسانین ثابت
- ۴۷۷ سوژه عناد
- ۴۷۹ حکمت ۱۷۴: حق و باطل در دو فراخوان
- ۴۷۹ شأن صدور
- ۴۷۹ چ - دو فراخوان
- ۴۸۰ ولادت دین انبیا
- ۴۸۱ وظیفه ما
- ۴۸۴ حکمت ۱۷۵: عقده استوار علوی
- ۴۸۴ شأن صدور
- ۴۸۴ معرفت تام
- ۴۸۶ مفهوم ارائه
- ۴۸۷ شاهد روایی
- ۴۸۹ حکمت ۱۷۶: مجسمه صدق و هدایت
- ۴۸۹ شأن صدور
- ۴۹۰ عصمت مطلق
- ۴۹۱ هدایت گر راستین
- ۴۹۲ مدعیان گمراه
- ۴۹۳ آینده روشن
- ۴۹۴ حکمت ۱۷۷: پیامد ستم
- ۴۹۴ شأن صدور
- ۴۹۵ دفاع مظلوم
- ۴۹۵ پاداش کلوخ انداز
- ۴۹۷ آخرین سلاح
- ۴۹۷ شکایت از رفتار ابن عباس
- ۴۹۸ آخرین شکست و خواری
- ۵۰۰ حکمت ۱۷۸: یاد مرگ

۵۰۰		شأن صدور
۵۰۰		آدمی در میان دو عدم
۵۰۱		مواعظ دیگر
۵۰۲		حکمت ۱۷۹: کیفر حق ستیزی
۵۰۲		شأن صدور
۵۰۲		رس‌هایی از تاریخ
۵۰۳		۱. قوم نوح
۵۰۴		۱. قوم عاد
۵۰۴		۳. قوم ثمود
۵۰۵		۴. قوم لوط
۵۰۶		۵. قوم شعیب
۵۰۶		۶. قوم فرعون
۵۰۷		نتیجه
۵۰۹		حکمت ۱۸۰: شکبایی و رستگاری
۵۰۹		شأن صدور
۵۰۹		اشکال و پاسخ حدیدی
۵۱۱		صبر جمیل و غیر جمیل
۵۱۲		تفسیر صبر
۵۱۴		حکمت ۱۸۱: ضابطه خلافت
۵۱۴		شأن صدور
۵۱۵		رأی ابن ابی الحدید
۵۱۶		امام علی و شعر
۵۱۷		مروری بر یک دیوان
۵۱۹		شمیری در جوشن
۵۱۹		در پاسخ مرحب خیبری
۵۱۹		شعرشناسی و تنوع شعر
۵۲۰		امیر الکلام
۵۲۲		حکمت ۱۸۲: ما و جهان گذران

۵۲۲		شان صدور
۵۲۳		هدف تیر مرگ
۵۲۴		چنگال مصیبت‌ها
۵۲۵		جرعه‌ها و لقمه‌های گلوگیر!
۵۲۶		وصال توأم با فراق
۵۲۷		پاراز: بخت مرگ
۵۲۸		ایده بیهوده!
۵۲۸		خوب و بد ویرانگر
۵۳۰		حکمت ۸۳: جور و ستمی
۵۳۰		شان صدور
۵۳۱		چرا ختمی؟!۱
۵۳۲		دیوجانس کلیبی
۵۳۳		ابوذر غفاری
۵۳۴		جابر بن عبدالله انصاری
۵۳۴		خلیل بن احمد عروسی
۵۳۶		حکمت ۱۸۴: استفاده از آمادگی
۵۳۶		شان صدور
۵۳۶		کاوشی در زوایای روان
۵۳۷		اسباب نشاط روحی
۵۳۸		ممنوعیت تحمل!
۵۳۸		نسخه شفا بخش
۵۳۹		رابطه اکراه و کوردلی
۵۴۰		حکمت ۱۸۵: زمان فرونشاندن خشم
۵۴۰		شان صدور
۵۴۱		دو سؤال سازنده
۵۴۲		روش سؤال از خویشان
۵۴۳		تعلیم نبوی
۵۴۴		عقلانیت و غضب

۵۴۴	مراتب غضب
۵۴۶	حکمت ۱۸۶: نکوهش بخل
۵۴۶	شان صدور
۵۴۶	در نکوهش بخل
۵۴۷	سبب نام بخل
۵۴۸	بهانه تراشی های بوج!
۵۴۹	وعدۀ شیطان و خدا
۵۵۱	حکمت ۱۷: خسارت سودمند
۵۵۱	شان صدور
۵۵۱	ارزش موعظه
۵۵۲	همه چیز در خدمت مو
۵۵۳	سود با زبان؟!
۵۵۴	پیامی از قرآن
۵۵۵	حکمت ۱۸۸: افسردگی دل ها
۵۵۶	حکمت ۱۸۹: سخن حق و کاربرد باطل
۵۵۶	شان صدور
۵۵۶	انگیزه و انگیزته
۵۵۷	سه جبهۀ باطل
۵۵۸	معرفی دو هم نام
۵۵۸	کدام سخن؟!
۵۵۹	سرمشقی برای بنی عباس
۵۶۰	سرمشقی دیگر برای رضاخان
۵۶۱	حکمت ۱۹۰: معرفی اوباش
	شان صدور
۵۶۲	تعریف جامع و مانع
۵۶۳	اوصاف اجتماعی اوباش
۵۶۳	۱. غلبه
۵۶۳	۲. ضرر و زیان

۵۶۴	۳. افسار گسیختگی
۵۶۴	اوصاف فردی اوباش
۵۶۴	۱. ناشناخته بودن
۵۶۵	۲. فایده رساندن
۵۶۶	حکمت ۱۹۱: اوباش و حضور در صحنه فساد!
۵۶۶	
۵۶۶	 قاعده‌ای است
۵۶۷	 جواب؟
۵۶۸	حضور در دار
۵۶۹	بروز و ظهور روحیه‌ها
۵۷۱	حکمت ۱۹۲: فرشتگان نگهبان
۵۷۱	 شأن صدور
۵۷۲	 کثرت فرشتگان
۵۷۳	 فرشتگان محافظ
۵۷۳	۱. فرشتگان کاتب
۵۷۴	۲. فرشتگان مراقب
۵۷۴	 شرحی بر آیات
۵۷۶	حکمت ۱۹۳: در پاسخ طلحه و زبیر
۵۷۶	 شأن صدور
۵۷۶	 شرکت باطل
۵۷۷	 انگیزه طلحه و زبیر
۵۷۸	 تجلی حکمت علوی
۵۷۸	 شرکت خدايان
۵۸۱	 شاهدهی دیگر
۵۸۱	حکمت ۱۹۴: مواظب ناب
۵۸۱	 شأن صدور
۵۸۱	 سفارشی همگانی
۵۸۲	 تقوا در برابر خدای شنوا و دانا

۵۸۳	فرمان آماده‌باش
۵۸۳	۱. گزیرناپذیری
۵۸۴	۲. گزیرناپذیری
۵۸۵	۳. یا آوردی
۵۸۶	حکمت ۱۹۵: بی‌اعتنایی به ناسپاسان
۵۸۶	شان صدور
۵۸۷	هشدار!
۵۸۸	بهترین پاس‌گزار
۵۸۸	سیاسی تر
۵۸۹	مقام نیکوکاران
۵۹۰	مصادیق احسان
۵۹۲	حکمت ۱۹۶: گستره آوند دانش
۵۹۲	شان صدور
۵۹۲	تفاوت آوندها
۵۹۳	شگفتی حدیدی
۵۹۴	چرا انکار؟!
۵۹۴	درس همت عالی
۵۹۶	حکمت ۱۹۷: نخستین و بهترین پاداش حلم
۵۹۶	شان صدور
۵۹۶	ستوده و ستوده‌ترین
۵۹۷	حلم از اوصاف ربوبی و نبوی
۵۹۹	مقام خاتم انبیا
۶۰۰	داستانی از مثنوی
۶۰۰	بهترین بایسته زندگی
۶۰۱	حکمت ۱۹۸: تمرین بردباری
۶۰۱	شان صدور
۶۰۱	بهترین رهنمود
۶۰۲	بهترین انگیزه

- ۶۰۳ بهترین مزده
- ۶۰۴ یک مثال آموزنده
- ۶۰۴ نیه ناروا
- ۶۰۷ حکمت ۱۹۹: چند پیامد نیک و بد
- ۶۰۷ شأن صدور
- ۶۰۷ از قائم علیت
- ۶۰۸ ۱. حسابرسی خویشتن و سودبردن
- ۶۰۹ ۲. عفت و پاکیزگی
- ۶۱۰ ۳. نیکو و ایمنی
- ۶۱۱ ۴. عبرت و عبرت
- ۶۱۱ ۵. بصیرت و بینش
- ۶۱۲ ۶. فهمیدن و دانستن
- ۶۱۴ حکمت ۲۰۰: آینده جهان
- ۶۱۴ شأن صدور
- ۶۱۵ یک تشبیه زیبا
- ۶۱۶ پیش‌گویی و آینده‌نگری!
- ۶۱۶ زهرا کنار بستر پدر
- ۶۱۷ شاهدهی از قرآن
- ۶۱۹ حکمت ۲۰۱: عالی‌ترین درجه تقوا
- ۶۱۹ شأن صدور
- ۶۱۹ مراتب تقوا
- ۶۲۱ تقوای خواص در کلام امام علی علیه السلام
- ۶۲۱ ۱. وارستگی کامل
- ۶۲۱ ۲. کوشا بودن یا تمام وجود
- ۶۲۲ ۳. سرعت گرفتن در فرصت عمر
- ۶۲۳ ۴. مبادرت از روی ترس
- ۶۲۴ ۵. اندیشیدن درباره آخرت
- ۶۲۶ حکمت ۲۰۲: اخلاقیات نیکو و فواید آن‌ها

۶۲۶		شأن صدور
۶۲۷		راه و رسم چگونه زیستن
۶۲۸		۱. فایدهٔ جود
۶۲۸		۲. فایدهٔ حلم
۶۲۹		۳. فایدهٔ عفو
۶۲۹		۴. کیفر پیمان شکنان
۶۲۹		۵. فایدهٔ صبر و استقامت
۶۳۰		۶. امگناه خط
۶۳۰		۷. اسباب حوادث ناگوار
۶۳۰		۸. جزع و اضطراب و بی‌قرار شدن
۶۳۱		۹. بهترین و شراب‌ترین بی‌نیازان
۶۳۱		۱۰. عقل بی‌خاصیت
۶۳۲		۱۱. توفیق و حفظ تجربه
۶۳۲		۱۲. خوشاوندی مفید
۶۳۳		۱۳. اعتماد بپهوده
۶۳۴		حکمت ۲۰۳: زبان خود پسندی
۶۳۴		شأن صدور
۶۳۴		معرفی یک حسود
۶۳۵		سخن بزرگان
۶۳۶		مروری بر آیات و روایات
۶۳۷		داستانی دربارهٔ عیسی
۶۳۸		حکمت ۲۰۴: روش مواجهه با بلاها
۶۳۸		شأن صدور
۶۳۸		سازگاری با روزگار
۶۳۹		قهرمانان صبر
۶۴۰		صبر جمیل یعقوب
۶۴۱		موارد استثنا
۶۴۳		حکمت ۲۰۵: فایدهٔ نرم‌خویی

- ۶۴۲..... شأن صدور
- ۶۴۳..... نرم‌خویی در قرآن
- ۶۴۴..... ۱. نرم‌خویی پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله
- ۶۴۵..... ۲. نرم‌خویی موسی و هارون
- ۶۴۶..... ۳. عباد الرحمن
- ۶۴۷..... ۴. خلیفه
- ۶۴۸..... ۵. اصحاب نهف
- ۶۵۰..... حکمت ۴: آفت انیس
- ۶۵۰..... شأن صدور
- ۶۵۰..... جدال بیهوده
- ۶۵۱..... جدال احسن
- ۶۵۳..... اختلاف افکنی منافقان
- ۶۵۴..... حکمت ۲۰۷: آفت زورمندی
- ۶۵۴..... شأن صدور
- ۶۵۴..... برتری جویی و برتری
- ۶۵۵..... اوصاف و کمالات ذاتی
- ۶۵۶..... خصلت‌های فرعون
- ۶۵۷..... قدرت برای خدمت
- ۶۵۸..... دیدگاه علوی
- ۶۶۰..... حکمت ۲۰۸: زمان پدیدار شدن گوهر مردان
- ۶۶۰..... شأن صدور
- ۶۶۰..... نشانی از مردی و مردانگی
- ۶۶۱..... آزمون الهی
- ۶۶۱..... معرفی صابران
- ۶۶۲..... مقام و منزلت صابران
- ۶۶۳..... به استقبال حوادث
- ۶۶۴..... حکمت ۲۰۹: بیماری محبت
- ۶۶۴..... شأن صدور

۶۶۴	معنای دوستی
۶۶۵	مصادیق‌یابی
۶۶۵	یک داستان
۶۶۶	اشارات جدیدی
۶۶۶	هشدار
۶۶۸	حکمت ۲۱۰: آسیب‌شناسی عقل‌ها
۶۶۸	شان صدور
۶۶۸	قربان‌گای خرد
۶۶۹	عقلانیت مجنو
۶۷۰	نمونه‌های دیگر
۶۷۰	رابطه طمع و دیوانگی
۶۷۱	خردمندی بهلول
۶۷۲	نتیجه
۶۷۳	حکمت ۲۱۱: آسیب‌شناسی عدالت
۶۷۳	شان صدور
۶۷۳	یک پارادوکس
۶۷۴	دستورالعمل همگانی
۶۷۵	گفت‌وگوی خر و روباه در مثنوی
۶۷۶	پرسش و پاسخ
۶۷۷	حکمت ۲۱۲: بدترین توشه آخرت
۶۷۷	شان صدور
۶۷۸	توشه خوب و توشه بد
۶۷۹	سخنی از شیخ بهایی
۶۸۰	پاسخ علامه مجلسی
۶۸۰	تذکر دو نکته
۶۸۱	سخنانی از حدیدی
۶۸۲	حکمت ۲۱۳: ارزش والای تغافل
۶۸۲	شان صدور

۶۸۲	فضیلت تغافل
۶۸۴	درسی از مکارم اخلاق
۶۸۴	وصی از امام سجاده علیه السلام
۶۸۶	نکته ۲۱۴: فایده شرم و حیا
۶۸۶	شان صدور
۶۸۶	امتیاز انسان
۶۸۷	حاجی خدای تعالی
۶۸۸	حیا، مروت و حیا مذموم
۶۸۹	روش پرورش حیا
۶۹۰	حکمت های نبوی
۶۹۲	حکمت ۲۱۵: یک گنجینه هفت جرم ناب
۶۹۲	شان صدور
۶۹۳	هفت گوشواره عرشی
۶۹۳	۱. سکوت بسیار
۶۹۵	۲. انصاف
۶۹۵	۳. تفضل و بخشش
۶۹۶	۴. تواضع
۶۹۶	۵. تحمل هزینه ها
۶۹۷	۶. روش عادلانه
۶۹۸	۷. بردباری
۷۰۰	حکمت ۲۱۶: حسد و بیماری تن
۷۰۰	شان صدور
۷۰۱	تسکر شیطان
۷۰۱	چرا بیماری؟
۷۰۳	تعجب از شارح حدیدی
۷۰۳	پاسخ
۷۰۴	روان کاوی حسد
۷۰۶	حکمت ۲۱۷: رابطه طمع و خواری

۷۰۶		شان صدور
۷۰۶		خسارت‌های طمع‌ورزی
۷۰۷		جمع‌بندی و تأکید
۷۰۹		تلقی عارفان
۷۱۱		حکمت ۲۱۸: ارکان ایمان
۷۱۱		شان صدور
۷۱۲		ایمان چیست؟
۷۱۲		توضیح از امام هادی علیه السلام
۷۱۳		روایتی دیگر از امام صادق علیه السلام
۷۱۷		نتیجه
۷۱۸		حکمت ۲۱۹: جنگ با نفس خود
۷۱۸		شان صدور
۷۱۹		گوهرهای شب‌چراغ
۷۱۹		۱. غم دنیا چرا؟!
۷۲۰		۲. شکایت از مصیبت چرا؟!
۷۲۱		۳. تواضع بی‌جا چرا؟!
۷۲۲		۴. قرائت قرآن بدون عمل، چرا؟!
۷۲۳		۵. دل به دنیا بستن چرا؟!
۷۲۳		الف) اندوه همیشگی
۷۲۴		ب) حرص بی‌پایان
۷۲۵		ج) آرزوی دست‌نیافتنی
۷۲۶		حکمت ۲۲۰: دولت قناعت و نعمت خوی نیکو
۷۲۶		شان صدور
۷۲۷		توان‌گری و ساده‌زیستی
۷۲۸		مبارزه منفی
۷۲۸		مصرف‌گرایی
۷۳۰		حکمت ۲۲۱: حیات طیب
۷۳۰		شان صدور

- ۷۳۰ مبدأ حیات طیب
- ۷۳۱ غایت حیات طیب
- ۷۳۲ مذاق بایی
- ۷۳۳ دو نمونه کارآمد
- ۷۳۳ ۱. زید، پرچم دار جمل
- ۷۳۵ مع خلیف شحشع

مقدمه

خدای را سپاس گزارم که در این مجلد توفیق شرح ۱۲۰ حکمت از کلمات قصار نهج البلاغه را به این خادم با نگاه مقدس علوی و شارح اندیشه‌های ناب مرتضوی عطا فرمود.

در مقدمه هر یک از مجلدات پستین قصیده‌ای تقدیم محضر خوانندگان گرامی و مدیحه‌ای هر چند ناچیز - همچون قطره در برابر دریایی بیکران - تقدیم پیشگاه عالی‌جاه مولای متقیان - که لنگر زنده و آسمان است - شده. دریغ است که در این مجلد کوتاهی شود.

پای ملخی نزد سلیمان بردن عیب است ما که هنر است از موری ما نمی‌توانیم کنه وجود آن آیت عظمای حق را درک کنیم، ولی می‌توانیم از اشعه تابناک آن خورشید عالم‌تاب در حد ظرفیت و بصیرت بهره گیریم. مگر به این است که از خورشید، نورش را و از دریا، موجش را با دیدگان قاصر خود تماشا می‌کنیم؟
نهج البلاغه خورشید است، ما به تماشای نورش نشسته‌ایم و اگر دریاست، ما امواجش را نمی‌نگریم.

امام علی علیه السلام اگر بشر است، تجلی‌گاه انوار بی‌کران آفریدگار و مظهر تام اسماء الله است و اگر فوق بشر است، ما را به عرصه سیمرغ راهی و بر باب مدینه علم نبوی گذری نیست. او همان است که باید او را در کلام ماندگار خالق - که مخلوق خود را

بهرتر از همگان می‌شناسد - و در پیام جاویدان معلم و مرشدش - که او را از کودکی زیر نظر داشته و روزبه‌روز پرچمی از اخلاق کریمه خود برافراشته و او را به اقتدا واداشته - بشناسیم.^۱ او مولاست. مولای حقیقی کسی است که آزادی بخشد، نه این‌که طوق رقیت بر پای‌مان افکند!

کست مولا آن‌که آزادت کند طوق رقیت ز پایت وا کند
بعد از این بر رحمت، مولایی جز او و جانشینان معصومش نشناخته‌ایم، زیرا هر چه در حق او می‌بینیم، در میان مدعیان کسی نیافتیم که درخور مولویت و شایسته تأسی و اطاعت باشد. و ای یک فاش می‌گویم و از گفته خود خشنود و دلشادم، زیرا بنده عشقم و بنده عشق را پیدا کرده دو جهان آزاد است:

صالح المؤمنین را مولاست	آیه قرآن بر این سخن، گویاست ^۲
یاد کن لیل پیش را	تا بدانی که بر همه آقاست
شاهدی بر رسالت نبی ^۳	دو عالم مقام او والاست
گر تو از اهل معرفت باشی	نیک دانی که حضرتش اولاست
آیه «اتمّ» ^۴ بخوان و ببین	بر همه مؤمنان علی مولاست
او قسیم بهشت و دوزخ شد	حق حجت بر سقیم روز جزاست
شد مقرب به درگاه یزدان	کز هواها نفس، پاکی و رهاست
در نوردیده او عوالم را	سر اسرار غیب را داناست
آن ابرمرد اشجع الناس است	در میادین جنگ بی‌پرواست
یادشاه سخن نشسته به تخت ^۵	نظم و نثرش به حکمتش گویاست

۱. یرفع لی فی کلّ یوم من أخلاقیه علماً و یأمرنی بالافتداء به (نهج البلاغه فیض الاسلام، خطبه ۲۳۴، خطبه قاصعه).

۲. إِنَّ اللَّهَ مَوْلَا وَجَرِیل وَصَالِحِ الْمُؤْمِنِینَ (تحریم، آیه ۴).

۳. «وَقَوْلِ الَّذِینَ حَقَّرُوا لَسْتُ مُرْسَلًا قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِیدًا بَیْنِی وَبَیْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ» (رعد، آیه ۴۳).

۴. «إِنَّا وَابِعُكُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِینَ آمَنُوا الَّذِینَ یُعِیمُونَ الصَّلَاةَ وَیُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ» (مائده، آیه ۵۵).

۵. نحن أمراء الكلام (نهج البلاغه فیض الاسلام، خطبه ۲۲۴).

در میان قضات «أقضاكم»^۱
پاش بر قله بلند کمال
آفتابی ست در ورای سحاب
کنج محراب را چو بگزیند
جلکه در کل آفرینش او
نیست چون او ز جن و انس کسی
پیش او نبرد عشق می‌بازد
می‌دهد در عشق را عاشق
حکمت است عالم بر آن
نهج او را نگر به خرواهی گفت
سَلِّمُوهُ بِإِمْرَةِ الْإِيمَانِ
در فضایل نمونه دهر است
هرچه گفتند در فضایل او
گرچه در کنج عزلتم خاموش
مانده در نیمه راه این مفلس
نیک بنگر به نهج او که در آن
ذات او جلوه جمال ازل
مترنم شود ز گفتارش
گوش جان بر کلام او بسیار
آنچه عارف در این سبق آورد

علم و فن را نه قطره، بل دریاست
جمع اضداد در رُخش پیداست
شوق دیدار او مرا رویاست
نیست کس مثل او که بی همتاست
نزد احمد یگانه و یکتاست
همسر زهره نبی زهراست
هر که راه نجات را جویاست
کس ندیدم که مثل او پویاست
درس آموز مکتب طاهاست
کی کسی را چنان سخن یاراست؟!
اعْرِفُوا آلَهُ که حق آن جاست
او که با حق و حق ورا همراه است
پاش بر قله بلند کمال
در درونم ز مهر او غوغاست
گرچه او را به سرد و صد سوداست
خیمه دانش و هنر بریاست
هرچه خواهد بینش زیباست
هر که چون من ز عشق او شیداست
آدم از او معلم اسماعیل است
چون پیامی برای اهل ولاست

حق این است که به عجز خود اعتراف و اعلام کنیم که هیچ نظم و نثری
یارای آن نیست که بر بلندای وجودش پرزند و تا قله های عرش اش بالا رود. آب

دریاها برای ترک کردن سر انگشت و شمردن صفحات بی شمار کتاب فضلش کافی نیست.

بن ابی الحدید با کمال شگفت زدگی می گوید: از عجایب روزگار، بلکه از عجیب ترین - که کم هم نیست - این است که معاویه به مخالفت او برمی خیزد و با نوشتن نامه هایی او را وادار به جواب می کند!^۱

یا همین است، خودش به ابن عباس فرمود: مرا با پسر هند جگرخوار و عمرو عاص و عقیق و ولید و مروان و اتباع و اذئاب آن ها قرین ساخته اند!^۲ در حین اراد خدای از خطبه های ماندگارش، عربی از ظلم ظالمی ناله سر داد. او را به نزدیک خود فراواند و فرمود: به تو یک ستم رسیده و به من ستم های بی شمار!^۳ و به روایی مضمون سه نش این بود:

بیا سوت ده دلان گریه آیم به درگاه خدا با هم بگیریم

سحرگاهان به سجده سرگذاریم تا به خیم به درگاهش سراییم

بی سبب نیست که در روایتی آمده است خدای متعال آن بنده مخلص و مخلص خود را در معرض آزمون هایی قرار داد به هیچ یک از اولیا را در معرض چنان آزمون هایی قرار نداده بود.^۴

حقیقت وجود او جامع همه حقایق و مجموعه همه کمالیات است. به فرمایش پیامبر اعظم (ﷺ) همان طور که هر امتی را فاروقی و صدیقی بود، امت اسلامی را فاروق و صدیق، علی است. او کشتی نجات این امت و باب حظ و ریاضت و شامعون و ذوالقرنین آخر الزمان است.^۵

۱. سفینه البحار، ج ۲، ص ۲۳۲، علا.

۲. همان.

۳. همان.

۴. همان، ص ۲۳۱.

۵. همان.

من چه گویم یک رگم هشیار نیست شرح آن یاری که او را یار نیست
نور او از یمن و یسر و تحت و فوق بر سر و بر گردنم چون تاج و طوق
از خدای متعال توفیق پیروی راه او و بهره‌گیری از رهنمودهای عالی‌جاه او مسئلت

ریم

احمد بهشتی - اسفندماه ۱۳۹۴

www.Ketab.ir